

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Saba Tahir
AN EMBER IN THE ASHES

Copyright © 2015 Saba Tahir
Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01440-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SABA TAHIR

ISKRA U PEPELU

Prevela Ana Anastasijević

Izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2015.

*Za Kašija,
Koji me je naučio da je moj duh
jači od moga straha.*

DEO PRVI

Racija

L A J A

U onaj mračni sat pred samu zoru, kad čak i duhovi odlaze na počinak, moj stariji brat dođe kući. Miriše na čelik, ugalj i kovačnice. Miriše na neprijatelja.

Izvi se poput strašila dok se uvlačio kroz prozor, a njegove bose noge su savim nečujne na rogozini. S njim unutra nahrupi i vruć pustinjski vetar, izazivajući šuštanje mlitavih zavesa. Na pod mu pade blok za crtanje, ali on ga brzim pokretom stopala gurnu pod krevet, kao da je nekakva opasna zmija.

Gde si bio, Darine? Samo u mislima imam smelosti da mu postavim to pitanje, a Darin mi tad uvek veruje dovoljno da mi i odgovori. Zašto stalno nestaješ? Zašto, kad si potreban deki i nani? Kad si potreban meni?

Već skoro dve godine svake noći želela sam to da ga pitam, ali mi je uvek nedostajalo hrabrosti. Ostao mi je još samo taj jedan polubrat i nikako nisam želela da me precrta i isključi, kao što je već sve druge isključio.

Ali večeras je drugačije. Znam šta se nalazi u njegovom bloku i znam šta to znači.

„Zar ne bi trebalo da spavaš?“, prenu me iz razmišljanja Darinov šapat. Ima neverovatan mačji osećaj za zamke – nasledio je to od naše majke. Uspriah se u krevetu, a on upali lampu. Nema svrhe da se pretvaram da spavam.

„Oдавno je nastupio policijski čas i prošle su već tri patrole“, rekoh. „Baš sam se zabrinula.“

„Umem da izbegavam vojnike, Laja. Imam dosta iskustva s tim.“ On se nasloni na mom krevetu, da odmori glavu, i nasmeši mi se onim milim vragolastim maminim osmejkom. Poznat mi je taj prizor – takav osmeh upućivao bi mi kad bih se probudila iz neke noćne more, ili kad bismo potrošili žito. Taj njegov izraz govori mi da će sve biti dobro.

Darin baci pogled na knjigu u mojim rukama. „Okupljanje u noći“, čita naslov. „Sablasno. O čemu se radi?“

„Tek sam počela. Priča o duhu...“ Zaustavih se. Promućurno. Baš promućurno. Oduvek voli da sluša priče jednako koliko i ja volim da ih pričam. „Pusti to. Gde si bio? Deko je danas imao na desetine pacijenata.“

Pa sam morala da uskočim umesto tebe, zato što ne može sam da obavi toliko posla. I nana je morala sama da stavlja džem za trgovca u tegle, ali nije uspela da završi, pa sad on neće da nam plati i zimus ćemo pomreti od gladi. Zašto, za ime božje, i ti malo ne brineš o tome?

Iako ovo izgovoram samo u mislima, osmeh se već gubi s Darinog lica.

„Nisam ja stvoren za lečenje“, reče on. „Deko to zna.“ Želim da odustanem, ali nikako ne prestajem da mislim na to kako je deko nemoćno slegao ramenima jutros. Mislim i o bloku za crtanje.

„Deko zavisi od tebe. I nana. Trebalo bi bar da porazgovaraš s njima, prošli su meseci.“

Očekujem neki od desetak njegovih uobičajenih odgovora. *Ne razumeš. Ostavi me na miru. Prestani da mi zvočaš.* Međutim, on samo klimnu glavom pa se sruči u krevet i zatvori oči, kao da pokazuje da neće ni da pokuša da mi odgovori.

„Videla sam tvoje crteže.“ Reči mi izleću u žurbi, ali Darin se istog trenutka hitro uspravlja skamenjenog lica. „Nisam te špijunirala“, rekoah brzo. „Jedna stranica je ispala. Pronašla sam je jutros dok sam menjala rogoz.“

„Jesi li rekla nani i deki? Jesu li je i oni videli?“

„Ne, ali...“

„Slušaj, Laja...“ Dođavola, ne želim opet da slušam njegove izgovore.

„Opasno je to što si videla. Ne smeš nikom o tome da pričaš. Nikad. Nije u pitanju samo moj život. Ima i drugih...“

„Radiš li za Carstvo, Darine? Zar radiš za Marcijale?“

Ništa ne odgovara. Svejedno, naslućujem odgovor u njegovim očima i pripade mi muka. Zar je moj brat izdajnik sopstvenog naroda? Kako je moguće da je stao na stranu Carstva?

Razumela bih da skuplja žito, prodaje knjige ili krišom uči decu da čitaju. Bila bih ponosna na njega da radi nešto za šta ja nisam dovoljno hrabra. I zbog toga Carstvo neprestano sprovodi racije, hapšenja i ubistva su svakodnevne pojave, ali ti poslovi nisu zaista zlonamerni – bar ih Skolari, moj narod, ne smatraju takvima. Ali ovo je nešto od čega mi je muka. To je izdaja.

„Carstvo nam je ubilo roditelje.“ Jedva mogu da govorim. „I sestru.“

Želim da vičem na njega, ali reči mi zastaju u grlu. Marcijali su pre petsto godina porobili skolarske zemlje i od tada ništa drugo nisu radili

Iskra u pepelu

osim što su nas ugnjetavali i mučili. Nekada je Skolarsko carstvo bilo postojbina najboljih univerziteta i biblioteka u celom poznatom svetu, a danas većina naših ljudi ne ume ni da čita.

„Kako si mogao da se pridružiš Marcijalima?“, rekoh. „Kako, Darine?“

„Nije sve onako kako tebi izgleda, Laja“, odgovori Darin. „Sve ću ti objasniti, ali...“

Odjednom zastade, a ruka mu se trgnu ne bi li me sprečila da zatražim to obećano objašnjenje. Potom nagnu glavu prema prozoru, osluškujući.

Kroz tanušne zidove čulo se dekino hrkanje, nanino meškoljenje u snu, jutarnje pevušenje golubice. To su prisni zvuci. Zvuci doma.

Međutim, Darin čuje i nešto drugo. S lica mu nestade krvi, a užas mu zasija u očima.

„Laja!“, reče. „Racija!“

„Ali ako radiš za Carstvo...“ *Zašto onda vojnici dolaze ovde?*

„Ma ne radim za Carstvo!“ Zvuči sasvim smireno. Smirenije nego što se ja osećam. „Sakrij blok. To traže. Zbog toga su došli.“

Sledećeg trena Darin nestade kroz vrata i ja ostadoh sama. Gole noge mi drhte kao hladna melasa, a ruke su mi kao drvene cepanice. *Bravo, Laja!*

Carstvo najčešće šalje racije po danu, tokom najvreljih sati. Vojnici žele da sve to posmatraju skolarske majke, a i deca. Žele da očevi i braća gledaju kako hapse porodice iz komšiluka. Ma koliko dnevne racije bile grozne, noćne su još gore. Njih preduzimaju samo onda kada Carstvo ne želi svedoke.

Pitam se da li je ovo stvarnost ili nekakav košmar. *Da, stvarnost je, Laja. Osvesti se.*

Bacih blok kroz prozor u živu ogradu. To baš i nije dobro mesto za sakrivanje, ali nemam vremena. Nana, šepajući, dođe do moje sobe. Njene ruke, koje su inače tako mirne dok meša džem u kazanu ili dok mi plete kike, sad se, u njenoj očajničkoj želji da me natera da požurim, tresu kao krila preplašene ptice.

Ona me odvlači u hodnik. Tamo na stražnjim vratima stoje Darin i deka. Dedina seda kosa raščupana je kao plast sena, a odeća izgužvana, iako na dubokim borama na licu nema ni traga pospanosti. Deda nešto šapnu mom bratu, pružajući mu nanin najveći kuhinjski nož. Ne razumem zašto to radi – nož će se prosto raspasti u sudaru sa sjajnim marcijalskim čeličnim sečivima.

„Ti i Darin bežite kroz zadnje dvorište.“ Nanine oči pomno šaraju od prozora do prozora. „Još nisu opkolili kuću.“

Ne, ne, ne. „Nano.“ Izgovorih njeno ime uz uzdah, saplićući se dok me je gurala prema deki.

„Sakrijte se u istočnom delu kvarta...“ Rečenicu završi krkljajući, netremice gledajući u prednji prozor. Kroz iskrzane zavese i ja videh razvodnjeni sjaj srebrnastog lica i stomak mi se steže od straha.

„Maska!“, reče nana. „Doveli su i masku! Idi, Laja, idi pre nego što uđe!“

„A ti? A deka?“

„Zadržaćemo ih.“ Deku me nežno gurnu kroz vrata. „Ne veruj nikome, ljubavi. Slušaj Darina. On će se brinuti o tebi. Idite.“

Senka Darinove suvonjave prilike potpuno me prekri, i dok su se vrata zatvarala za nama, on me čvrsto zgrabi za ruku. Kretao se vešto, kako bi se što bolje stopio s okolinom, pomerajući se preko peska rasutog po dvorištu bez ikakvog šuma, samouvereno, baš onako kako bih ja želela da se osećam. Iako imam samo sedamnaest godina, dovoljno sam zrela da kontrolišem strah, ali ga svejedno čvrsto držim za ruku, kao da je to jedina pouzdana tačka na celom svetu.

Ne radim za njih, rekao je Darin. Pa za koga onda radi? Na neki nezamisliv način približio se Seranskim kovačnicama i uspeo da nacрта postupak za izradu jednog od najdragocenijih predmeta u Carstvu: nesalomljive zakrivljene sablje koja može da poseče trojicu odjednom. Marcijali su sakupljali tajne veštine obrade čelika isto kao što tvrđice skupljaju zlato. I bilo ko koga bi uhvatili blizu kovačnica bez valjanog razloga – svejedno je li Skolar ili Marcijal – odmah bi pogubili.

Ako Darin nije s Carstvom, kako se onda uopšte i približio kovačnicama? I kako su Marcijali to otkrili?

S druge strane kuće na ulazna vrata počeo da udara pesnica. Začu se škripa čizama i zveket čelika. Divlje gledam oko sebe, očekujem da se pojave oklopi i plavi plaštovi carskih legionara, ali dvorište iza kuće je mirno. Uprkos svežem noćnom vazduhu, obliva me znoj i curi mi niz vrat. Čuju se tupi udarci bubnjeva u daljini, sa Crne stene, škole u kojoj obučavaju maske. Taj zvuk mi izoštrava strah i zgrušava ga u jednu opasnu žaoku, koja me probada kroz samo središte. Ne šalje Carstvo te srebrnaste monstume u obične racije.

Na vratima ponovo zalupa.

„U ime Carstva!“, viknu ljutiti glas „Zahtevam da otvorite vrata!“

Darin i ja se istog časa sledismo.

„Ovaj ne zvuči kao maska“, šapnu Darin. One govore meko, ali njihove reči seku po ljudima kao sablja. Za vreme potrebno običnom legionaru da

pokuca i izda naredbu maska bi već bila u kući i prerezala bi vrat svakom ko bi joj se našao na putu.

Darin sreće moj pogled i odmah znam da mislimo isto. Ako maska nije na ulaznim vratima sa ostalima, gde je onda?

„Ne plaši se, Laja“, reče Darin. „Neću dozvoliti da ti se nešto desi.“

Želim da mu verujem, ali strah me iznutra preplavi kao plima, i kao da me obuhvata oko gležnjeva i odvlači pod vodu. Pomislih na par koji je živeo u komšiluku: pre tri nedelje su uhapšeni, zatvoreni i prodati u roblje. *Krijumčarili su knjige*, kazali su Marcijali. Pet dana kasnije, jedan od dekinih najstarijih pacijenata, devedesettrogodišnji starac, koji je slabo čuo, a gotovo da više nije ni mogao da hoda, pogubljen je u svom domu. Prerezali su mu grlo od uva do uva. *Saradnik Pokreta otpora*.

A šta će vojnici učiniti nani i deki? Utamničiti ih? Pretvoriti u robove? Pobiti?

Stigosmo do stražnje kapije. Darin se diže na prste da bi otkao rezu, ali ga zaustavi neka škripa u uličici. Ipak, to samo vetrić koji miriše na prošlost diže oblačić prašine u vazduh.

Darin me gurnu iza sebe. Zglavci na rukama su mu pobeledi od stezanja drške noža. Kapija se ljulja, otvara se uz ječanje. Osećaj užasa prolazi mi niz kičmu. Virim na uličicu preko bratovog ramena.

Tamo nema ničega, osim tihog šuštavog peska. Ničega osim povremenih naleta vetra i lupkanja prozorskih kapaka, tamo kod usnulih komšija.

Ispuštam vazduh s olakšanjem, zakoračivši uz Darina.

Tad iz tame izroni maska i prođe kroz kapiju.

ELIJA

Dezerter će biti mrtav pre zore. Njegovi tragovi ševrdali su u prašini Seranskih katakombi kao da ih je načinio nekakav ranjeni jelen. Tuneli su ga dokusurili. Ovdje dole vazduh je suviše vreo i težak, a na svakom koraku pritiskaju me mirisi smrti i truleži.

Tragovi su već bili stariji od jednog sata kad sam ih opazio. Jadno kople – stražari sad poznaju njegov miris. Ako bude imao sreće, umreće tokom potere. A ako ne...

Nemoj da misliš na to. Sakrij ranac i briši odavde.

Lobanje u zidu kripe krckale su dok sam u nju gurao ranac s hranom i vodom. Helena bi mi pokazala moga boga kad bi samo mogla da vidi kako se ponašam prema mrtvima. A opet, ako Helena otkrije zašto sam zaista ovde, neće se ni setiti da mi zvoca zbog skrnavljenja.

Neće saznati. Bar ne dok ne bude prekasno. Mučila me je krivica, ali odgurnuo sam je u stranu. Helena je najsnažnija osoba koju poznajem. I bez mene će joj biti dobro.

Po stoti put sam se osvrnuh i pogledah preko ramena. U tunelu je tiho – dezertter je očigledno odvuкао vojnike u drugom pravcu, ali bezbednost je iluzija, dobro znam da joj nikad ne treba verovati. Zato sam delovao hitro, slažući kosti natrag na gomilu, kako bih sakrio tragove, ali su mi sva čula bila usmerena na bilo šta neobično.

Još samo jedan dan do *onoga*. Još jedan dan paranoje, skrivanja i lajanja. Jedan dan do diplome. Tada ću biti slobodan.

Dok sam još jednom iznova uređivao lobanje u kripti, vruć vazduh se pokrenu kao medved probuđen iz zimskog sna. Kroz smrad iz tunela dopreše mirisi trave i snega. Imao sam jedva dve sekunde da se odmaknem od kripe i kleknem, tobože istražujući tragove po tlu, pre nego što se stvorila iza mene.

Iskra u pepelu

„Elija? Šta tražiš ovde?“

„Zar nisi čula? Imamo dezertera“, rekoh i dalje veoma usredsređen na prašnjavi pod. Ispod srebrne maske, koja mi pokriva lice od čela do vilice, ne bi trebalo da bude moguće lako pročitati moj izraz. Ali Helena Akvila i ja skoro smo svakodnevno bili zajedno tokom četrnaest godina, koliko smo proveli na obuci u Vojnoj akademiji na Crnoj steni; zasigurno je mogla da čuje i moje misli.

Ona u potpunosti tišini počela lagano da me obilazi, a ja podigoh pogled i pogledah je u oči, plave i bledunjave poput južnih mora. Moja maska, koja mi je strana jer je nikad nisam osećao kao svoju, skriva mi crte lica i emocije. Ali Helenina maska zalepila se uz lice kao druga srebrnasta koža pa mogu da joj vidim i plitku boru u obrvi dok me gleda s visine. *Opusti se, Elija*, rekoh sebi. *Samo si u potrazi za dezertrom.*

„Nije prošao ovuda“, reče Hel. Prevuče rukom preko kose uvezane u pundu, baš kao i uvek, i spletene u čvrstu srebrnastoplavu krunu. „Deks je odveo dopunski odred iz severne osmatračke kule u istočni ogranak tunela“, reče. „Misliš li da će ga uhvatiti?“

„Naravno da hoće.“ Nije mi uspelo da sasvim sakrijem ogorčenje u glasu, pa me Helena prodorno pogleda. „Bedna kukavica“, dodadoh ubedljivo. „Zašto si ti budna? Jutros nisi bila na straži.“ *A ja sam se za to pobrinuo.*

„Ma prokleti bubnjevi!“, reče Helena, osvrnuvši se po tunelu. „Sve su nas probudili.“

Bubnjevi. Naravno. *Dezert*, udarali su za vreme straže na groblju. *Sve aktivne čete neka pođu na zidine.* Mora da je rešila da se i sama pridruži lovu. Deks, moj poručnik, sigurno joj je rekao kojim sam putem krenuo. On u tome nije video ništa loše.

„Mislio sam da bi dezerterski možda pošao ovim putem.“ Udaljih se od ranca i pogledah niz drugi tunel. „Ali izgleda da sam pogrešio. Trebalo bi da se vratim Deksu.“

„Iako ne volim to da priznam, ti retko kad grešiš.“ Helena saže glavu i nasmeši mi se, pa ponovo osetih kako mi krivica kao žrvanj melje utrobu. Biće strašno besna kad sazna šta sam uradio. Nikad mi neće oprostiti. *Nije važno. Odlučio si. Ne možeš nazad.*

Hel je svojom negovanom i izvežbanom rukom pažljivo ispitivala tragove u prašini na podu. „Nikad ranije nisam videla ovaj tunel.“

Kapljica znoja slivala mi se niz vrat, ali ignorisao sam je.

„Vruće je i smrdljivo“, rekoh. „Kao i sve ostalo ovde dole.“ *Hajde, poželeh da dodam, ali to bi bilo isto kao da sam na čelu istetovirao: Ne smeram*

ništa dobro. Zato ućutah i nastavih da se naslanjam na zid katakombe prekrštenih ruku.

Bojno polje je moj hram. U glavi sam kao molitvu ponavljao reči kojima me je deda naučio i za koje je govorio da oštire um kao što brus oštiri mač. Vrh mača je moj sveštenik. Igra smrti je moja molitva. Smrtni udarac je moja sloboda.

Helena se iznenada zagleda u moje nevešto prikrivene tragove, prateći ih budnim okom do kripe i lobanja koje su ležale nagomilane preko ranca. Postade sumnjičava pa se vazduh oko nas odjednom ispuni napetošću.

Dođavola!

Moram nekako da joj skrenem pažnju. Dok je bila usredsređena negde između mene i kripe, lenjo prelazim pogledom niz njeno telo. Visoka je skoro šest stopa, skoro šaku niža od mene. Bila je jedina devojka pitomac na Crnoj steni, a u tamnoj odeći, koju nose svi polaznici, njena snažna i vitka figura oduvek je privlačila zadivljene poglede. Ali ne i moje. Predugo smo bili prijatelji za to.

Hajde, primeti. Primeti kako se cerim i naljuti se zbog toga.

Kad sam presreo njene oči, drske i smele kao u mornara koji samo što je prispeo u luku, ona otvori usta kao da želi da me prepolovi. Ali onda iznova poče da gleda po kripti.

Ako spazi ranac i pogodi šta smeram, gotov sam. Možda neće uživati u tome, ali zakon kaste zahteva da me odmah prijavi, a Helena nikad u svom životu nije prekršila zakon.

„Elija...“

Spremio sam laži. *Želeo sam samo da odem odavde na nekoliko dana, Hel. Potrebno mi je vreme da razmislim. Nisam hteo da se brineš.*

TAM-TAM-tam-TAM.

Bubnjevi.

Automatski, bez ikakvog razmišljanja, dešifrovao sam udarce i smesta razabrao poruku. *Dezserter uhvaćen. Svi pitomci neka se smesta jave u centralno dvorište.*

Stomak mi se zgrčio. Neki naivni deo mene nadao se da će dezserter uspeti bar da izađe iz grada. „Nije dugo izdržao“, rekoh. „Trebalo da idemo.“

Krenuo sam prema glavnom tunelu. Ona smesta poče za mnom, kao što sam i pretpostavljao. Helena bi pre izmila sebi oko nego što bi se oglušila o direktnu naredbu. Prava Marcijalka. Lojalnija je Carstvu nego svojoj majci. Kao i svaka dobra maska na obuci, bespogovorno je prihvatila moto Crne stene: *Dužnost iznad svega, do smrti.*

Iskra u pepelu

Pitam se šta bi rekla da je saznala šta sam zaista radio u tunelima.

Pitam se šta bi mislila o mojoj mržnji prema Carstvu.

Pitam se šta bi uradila da je otkrila da njen najbolji prijatelj namerava da dezertira.

L A J A

Maska prođe kroz kapiju gegajući se, opustivši ogromne ruke uz telo. Neobičan metal, koji mu kao srebrnkasta boja od čela do vilice prekriva lice, otkriva svaku crtu na njemu, od tankih obrva do oštih jagodica. Bakrom optočeni oklop prijanja mu uz mišiće, čineći da mu telo izgleda još snažnije.

Dok se osvrtao po dvorištu, nalet vetra zatalasa mu plašt i izgledao je baš kao da je upravo stigao na neku baštensku zabavu. Njegove izbledele oči odmah me otkriše i počеше da klize po mom telu, zaustavljajući se ravnodušno na mom licu; ima pogled reptila.

„Nema šta, ti si baš od onih zgodnih“, reče.

Čupkam iskrzani porub odeće, očajnički želeći da sam u onoj bezobličnoj suknji do kolena, koju inače stalno nosim danju. Maska se i ne pomeri. Ništa mu na licu ne odaje o čemu sad razmišlja, ali mogla sam i sama da pogodim.

Darin istupi pred mene i baci pogled ka ogradi, kao da odmerava koliko nam je potrebno da stigne do nje.

„Sam sam ovde, dečko“, obrati mu se maska s ravnodušnošću mrtvacu. „Ostatak patrole je u kući. Možeš da pobegneš ako baš hoćeš“, reče sklonivši se s kapije. „Ali devojkica mora da ostane.“

Darin diže nož.

„Viteški, nema šta“, reče maska.

Kada ga je udario, kao da je blesak bakarne i srebrne munje obasjao prazno nebo. Tek koliko mi je potrebno da udahnem, maska munjevito tresnu mog brata po licu, obori ga u prašinu i smesta kolenom prikova njegovo zgrčeno telo. Nanin nož pade u pesak.

Ote mi se vrisak, usamljen u tihoj letnjoj noći. Nekoliko trenutaka potom, vrh sablje bocnu me u vrat. Nisam ni primetila kad je maska izvukao oružje.

Iskra u pepelu

„Tišina!“, reče on. „Ruke drži tako da mogu da ih vidim! Ulazi!“

Maska jednom rukom podiže Darina držeći ga za vrat, a drugom nastavi da me bocka sabljom. Moj brat pođe hramljući. Lice mu je obliveno krvlju, a pogled izgubljen. Kad pokuša da se odupre i bori, kao riba na uđici, maska ga priteže još jače.

Stražnja vrata kuće se otvoriše i izađe legionar u plavom.

„Kuća je bezbedna, komandante.“

Maska gurnu Darina ka vojniku. „Veži ga! Snažan je.“

Onda me zgrabi za kosu, uvrćući je sve dok nisam kriknula. „Mmm“, reče savivši glavu do mog uva, a ja povih kičmu dok mi se užas peo uz grlo. „Oduvek sam voleo tamnokose.“

Pitala sam se ima li on sestru, devojkju, ženu, mada mi to ne bi nimalo pomoglo. Za njega ja nisam deo neke porodice, nisam čak ni ljudsko biće, već samo stvar kojom treba ovladati, iskoristiti je i odbaciti. Maska me zatim odvuče niz hodnik do prednje sobe, ravnodušno kao što lovac tegli ulov. *Odupri se*, kazah sebi. *Odupri se*. A on, kao da je naslutio moj jadni pokušaj da pokažem malo hrabrosti, steže me rukom još jače i bol mi skoro prepolovi lobanju. Pognuh se pod tom rukom i samo pustih da me vuče dalje.

Legionari su stajali jedan do drugog u prednjoj sobi, među gomilom ispreturanih stvari i porazbijanih tegli pekmeza. *Trgovac sad ništa neće dobiti*. Toliki dani provedeni pored kazana, u pari, tolika muka da iz kose i kože odstranim miris cimeta i kajsija! Onolike tegle, poparene i osušene, napunjene i zapečaćene. Uzalud. Sve je bilo uzalud.

Svetiljke se upališe i obasjaše nanu i deku, koji su nasred sobe klečali na kolenima, ruku vezanih iza leđa. Vojnik koji je držao Darina gurnu ga na pod pored njih.

„Da vežem i devojkju, gospodine?“ Drugi vojnik predusretljivo pipka konopac oko pojasa, ali maska me samo postavi između dva snažna legionara.

„Neće ona praviti nevolje“, reče prostrelivši me pogledom. „Zar ne?“ Potvrdno klimnuh glavom i sva se skupih, mrzeći sebe što sam tolika kukavica. Dotakoh majčinu uprljanu traku, koju nosim oko mišice na ruci, tražeći snagu u tom poznatom tkanju, ali je ne nađoh. Majka bi se borila. Pre bi umrla nego što bi se izložila ovakvim poniženjima, ali ja nisam mogla da se nateram ni da se pomerim. Strah me uhvatio u zamku kao nerazumnu životinju.

Jedan od legionara uđe u sobu vidno iznerviran. „Nije ovde, komandante.“

Maska pogleda u mog brata na podu. „Gde je blok?“

Darin gleda ispred sebe u tišini. Dah mu je sasvim plitak, ali više ne izgleda ošamućeno. Štaviše, skoro da se sasvim sabrao.

Maska onda načini gotovo sasvim neprimetan pokret, a jedan od legionara uhvati nanu za vrat i tresnu njeno krhko telo o zid. Ona se ugrize za usnu, a u očima joj se razli bol. Darin pokuša da se uspravi, ali ga vojnik ponovo prikova za pod.

Maska uze s poda parče stakla od polomljenih tegli. Jezik mu zapalaca kao u zmije dok je probao pekmez.

„Šteta što je sve propalo“, reče i poče da šara po naninom licu oštrom krhotinom. „Sigurno si nekad bila lepotica. Kakve oči!“ Potom se okrenu Darinu. „Da ih iskopam?“

„Blok je napolju, u živoj ogradi ispod malog prozora u spavaćoj sobi.“ Uspela sam to samo da prošapućem, ali maska je čuo. Jedan od vojnika odmah nestade u hodniku. Darin me nije ni pogledao, ali osetila sam njegovu zaprepašćenje. *Zašto si meni dao da ga sakrijem*, htedoh da viknem na njega. *Zašto si uopšte doneo u kuću tu prokletinju?*

Legionar se vrati s blokom, i tokom jednog beskrajno dugog trenutka, u sobi se, dok je maska razgledao skice, čulo samo šuštanje listova. Ako se u njemu nalaze crteži slični onom koji je Darinu ispaio i koji sam pronašla, tačno znam šta će maska videti: marcijalske noževe, mačeve, sablje, kanije, kalupe, formule, uputstva – stvari o kojima nijedan Skolar ne zna ništa, a kamoli da ume da ih nacrti na hartiji.

„Kako si ušao u Oružarski kvart, dečko?“ Maska konačno diže pogled s bloka. „Da li je Pokret otpora podmitio nekog plebejskog radnika da te krišom uvede?“

Priguših jecaj. Jedan deo mene odahnu jer Darin nije izdajnik, ali je drugi htede da zaurla na njega što je tolika budala. Bilo kakva veza sa Skolarskim pokretom otpora kažnjava se smrću.

„Sám sam ušao“, reče moj brat. „Otpor s tim nema veze.“

„Viđen si noćas posle policijskog časa kako ulaziš u katakombe“, reče maska. „U društvu poznatog skolarskog pobunjenika.“

„Bio je kod kuće sinoć mnogo pre policijskog časa“, reče deka. Neobično je bilo čuti dedu da laže, ali njegov pokušaj nije imao nikakvog značaja. Maskine oči videle su samo mog brata. Nije ni trepnuo dok je, onako kako ja čitam knjigu, iščitavao Darinovo lice.

„Svi pobunjenici danas su lišeni slobode“, reče maska. „Jedan je pre smrti odao tvoje ime. Šta si radio s njima?“